

1.3 Kmen: Strunatci (Chordata)

Třída: Obojživelníci (Amphibia)

Obojživelníky řadíme mezi obratlovce, jež žijí přechodně mezi vodním a suchozemským prostředím. Jedná se o živočichy s proměnlivou teplotou krve. Teplota těla se mění v přímé závislosti na teplotě okolí.

Obojživelníky rozdělujeme dle skupin na ocasaté mloky, bezocasé žáby a beznohé červory, kteří však nejsou z toxikologického pohledu významní.

1.3.1 Řád: Bezocasí obojživelníci / žáby (Anura)

1.3.1.1 Čeleď: Ropuchovití (Bufonidae)

Jedná se o žáby vyskytující se po celé Evropě, zejména v oblastech nížin. Ropuchy jsou živočichové převážně s noční aktivitou, pouze v době páření jsou aktivní i přes den. Jinak po většinu roku žijí samotářským způsobem. Kůže ropuch je opatřena exokrinními kožními žlázami, které jsou rozmístěny po celém těle, zejména v oblasti hlavy a hřbetu, kde můžeme pozorovat jejich shluky v podobě tzv. parotideálních žláz. Jejich hlenovité sekrety obsahují toxiny, jejichž jedovatost je zodpovědná za pasivní toxicitu těchto živočichů [29]. V rámci Evropy se můžeme setkat s těmito zástupci:

Rod: *Bufo* **

Ropucha zelená (*Bufo viridis*) je druh dorůstající velikosti 8 centimetrů, obvykle olivového zbarvení. Břišní strana je bílá až nažloutlá. Setkat se s ní můžeme ve střední, východní a jižní Evropě. Vyskytuje se hlavně v nížinných oblastech.

Ropucha obecná (*Bufo bufo*) je v České republice nejrozšířenější a největší druh. Její areál rozšíření zahrnuje území celé Evropy. V dospělosti dorůstá velikosti až 15 centimetrů. Tělo je mohutné a zavalité, hnědozelené barvy s hrbolky připomínající bradavice. Je aktivní převážně za soumraku [47].

Obr. 16: *Bufo bufo* (Jablonski, 2008)

Rod: *Epidalea* *

Ropucha krátkonohá (*Epidalea calamita*) dorůstá délky 7 centimetrů, rozpoznat ji lze rozpoznat podle bílého proužku, který se nalézá uprostřed hřbetu. Má zkrácené zadní končetiny, nepohybuje se proto skákáním jak ostatní druhy ropuch, ale rychlým lezením. Její areál rozšíření zahrnuje území západní Evropy, přes Českou republiku, Polsko až po státy Pobaltí [47].

Obr. 17: *Epidalea calamita* (Marik, 2006)

1.3.1.2 Čeleď: blatnicovití (Pelobatidae)

Rod: *Pelobates* *

Dospělci blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus*) dorůstají velikosti 4 až 8 centimetrů. S touto žábou se můžeme setkat v písčítých a zemědělských oblastech převážně střední a východní Evropy. V případě, že se cítí být ohrožena, tak vydává svými kožními sekrety zápach, který páchne po česneku. S tímto se pojí i její starší název blatnice česneková [48].

Obr. 18 *Pelobates fuscus* (Rime, 2009)

1.3.2 Řád: ocasatí obojživelníci / mloci (Urodela)

1.3.2.1 Čeleď: mlokovití (Salamandridae)

Čeleď mlokovití je skupina ocasatých obojživelníků s tvrdou kůží a typicky výrazným zbarvením těla. Mloci se obecně vyznačují pomalou pohyblivostí. Všechny druhy živočichů patřící do této čeledi jsou masožravé a většina z nich je navíc pasivně jedovatá. Podobně jako u žab je tělo pokryté exokrinními žlázami, které produkují sekret s jedovou složkou [29].

Rod: *Salamandra* **

Mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*) je jediný mlok, se kterým se můžeme setkat v České republice. Vyskytuje se po celé Evropě kromě Velké Británie a oblasti Skandinávie. Obývá především vlhké lesní lokality. V dospělosti dorůstá délky až 22 cm. Má robustní, protáhlé tělo a krátké končetiny. Mlok skvrnitý je černého zbarvení se žlutými skvrnami nebo pruhy na hřbetě. Přes den se nejčastěji nachází schovaný v úkrytu. Aktivní je hlavně za soumraku a během noci, kdy loví drobné členovce a hmyz [48].

Obr. 19: *Salamandra salamandra* (Víta, 2019)

Rod: *Pleurodeles* *

Žebrovník Waltlův (*Pleurodeles waltl*) obývá Pyrenejský poloostrov. V dospělosti dorůstá až délky 30 centimetrů, což ho činí největším evropským obojživelníkem. Spodní část těla je světlejší, převážně mramorovité barvy, zatímco hřbet žebrovníka je tmavý. Zajímavostí je u něj to, že kromě jedovatých kožních sekretů má i ostře zašpičatělá žebra, která se v případě nebezpečí napnou a žebrovník tak může spolehlivě odradit případné predátory [49].

Obr. 20: *Pleurodeles waltl* (Motyčka, 2010)

Rod: *Triturus* *

Čolek velký (*Triturus cristatus*) je robustní obojživelník dorůstající délky 18 cm. Obývá nížiny, ale i horském krajině střední a východní Evropy včetně jihu Skandinávie. Čolek je v době rozmnožování vázaný na vodní prostředí. Kůže je zrnitá a i během suchozemského života si uchovává díky sekreci kožních žláz vlhkost [48].

Obr. 21: *Triturus cristatus* (Konečný, 2003)

Čolek obecný (*Triturus vulgaris*) dorůstá velikosti až 10 centimetrů. V rámci České republiky se jedná o nejběžněji se vyskytujícího čolka. Vyskytuje se v celé Evropě včetně jižní oblasti Skandinávie. Na suchu má kůži suchou, rozmnožování probíhá ve vodě. Čolek obecný se vyznačuje výrazným pohlavním dimorfismem, který se projevuje odlišným zbarvením samce a samice. Samice jsou obvykle hnědé barvy s drobnými tečkami a světlou břišní částí těla. U samců můžeme pozorovat pruhovanou hlavu a tělo kovově zelené barvy s tmavými tečkami [48].